

Udskriftsdato: 5. januar 2026

VEJ nr 10264 af 19/12/2017 (Gældende)

Vejledning om godkendelses- og tilsynsordning for foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Børne- og Socialmin., j.nr. 2017-3949

Vejledning om godkendelses- og tilsynsordning for foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96

Vejledningen handler om de nye regler om en godkendelses- og tilsynsordning for foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96. Reglerne er indført ved lov nr. 660 af 8. juni 2017 om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (Udvidelse og tydeliggørelse af muligheden for at yde en tidlig forebyggende indsats efter lov om social service, forenkling af udmålingssystemet for merudgiftsydelsen, indførelse af varsling ved afgørelser om frakendelse eller nedsættelse af hjælp efter lov om social service m.v.).

Reglerne træder i kraft den 1. januar 2018, hvorfor vejledningen ligeledes anvendes fra denne dato.

Vejledningen er et supplement til vejledning nr. 9300 af 30. april 2015 om socialtilsyn.

Mange vejledninger på det sociale område er ved at blive opdateret og udstedt på ny. Disse nye vejledninger forventes offentliggjort inden den 1. januar 2018. Når der i denne vejledning henvises til de vejledninger, der er ved at blive opdateret, henvises der alene til de kommende nye vejlednings titel.

Godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96

Indledning

1. Efter en ændring af lov om socialtilsyn, jf. lovbekendtgørelse nr. 70 af 18. januar 2017 med senere ændringer, har socialtilsynet fået til opgave at godkende og føre tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 17. august 2017 med senere ændringer (herefter serviceloven).

Formålet hermed er at sikre, at tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance anvendes efter formålet og til at øge borgernes tryghed ved indgåelse af aftaler om overførsel af tilskud efter servicelovens §§ 95 og 96.

For en nærmere omtale af de nævnte ordninger henvises til Vejledning om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance.

2. Ved lov nr. 660 af 8. juni 2017 er der indsat et nyt kapitel 3 a i lov om socialtilsyn om socialtilsynets opgaver i forhold til godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.

De nærmere regler om godkendelse af og tilsyn med disse foreninger og private virksomheder, herunder om hvilke kriterier der skal lægges vægt på ved godkendelsen samt de nærmere retningslinjer for indholdet i og tilrettelæggelsen af tilsynet, er fastsat i bekendtgørelse nr. 1251 af 13. november 2017 om socialtilsyn (herefter socialtilsynsbekendtgørelsen).

De generelle kapitler i lov om socialtilsyn og socialtilsynsbekendtgørelsen finder tilsvarende anvendelse for disse foreninger og private virksomheder med mindre andet er særligt fastsat. Der henvises til Vejledning om socialtilsyn.

Anvendelsesområde

Lov om socialtilsyn

§ 2. Inden for hver region har kommunalbestyrelsen i en af kommunerne ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbud, som er nævnt i § 4, stk. 1, og for at godkende og føre tilsyn med de foreninger og private virksomheder, som er nævnt i § 18 a. Kommunalbestyrelserne, som varetager denne funktion, benævnes i denne lov socialtilsyn.

Stk. 2. [...]

3. Anvendelsesområdet for lov om socialtilsyn er blevet udvidet, så socialtilsynet også skal godkende og føre tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96.

4. Efter reglerne i lov om socialtilsyn har fem kommuner i deres funktion som socialtilsyn til opgave at godkende og føre tilsyn med en række tilbud på det sociale og det sundhedsmæssige område, som er nævnt i § 4, stk. 1, i lov om socialtilsyn.

Hvilket socialtilsyn der er kompetent, fremgår af § 2 i lov om socialtilsyn. Såfremt en forening eller privat virksomhed har flere adresser eller filialer, er det hovedkontorets adresse, der er afgørende for, hvilket socialtilsyn, der er kompetent.

5. Reglerne i kapitel 3 a i lov om socialtilsyn handler om socialtilsynets opgaver i forhold til foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter § 95 i serviceloven og i ordninger med borgerstyret personlig assistance efter § 96 i serviceloven.

Lov om socialtilsyn

§ 18 a. Socialtilsynet godkender og fører driftsorienteret tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service.

6. Ifølge § 18 a i lov om socialtilsyn godkender og fører socialtilsynet driftsorienteret tilsyn med de foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance. Socialtilsynets

godkendelse og driftsorienterede tilsyn har til formål at sikre, at tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance anvendes efter formålet og til at øge borgernes tryghed ved indgåelse af aftaler om overførsel af tilskud.

7. Godkendelses- og tilsynsopgaven i forhold til de omhandlede foreninger og private virksomheder har en anden karakter end socialtilsynets godkendelses- og tilsynsopgaver i øvrigt, idet de kvalitetskrav, som gælder for den øvrige godkendelses- og tilsynsvirksomhed, ikke gælder for godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.

Socialtilsynets tilsyn omfatter således ikke kvaliteten i den enkelte ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance, men alene foreningens eller den private virksomheds varetagelse af opgaven som arbejdsgiver.

Det bemærkes i den forbindelse, at hvis foreningen eller den private virksomhed i øvrigt varetager driften af et tilbud, der er omfattet af § 4 i lov om socialtilsyn, skal socialtilsynet føre tilsyn med dette tilbud i overensstemmelse med de regler i lov om socialtilsyn, som gælder for dette tilbud.

Ansøgning og afgørelse om godkendelse

Lov om socialtilsyn

§ 18 b. Socialtilsynet træffer efter ansøgning fra foreningen eller den private virksomhed, jf. § 18 a, og efter dialog med ansøgeren afgørelse om godkendelse, såfremt foreningen eller den private virksomhed på baggrund af en vurdering af foreningens eller den private virksomheds økonomiske og ledelsesmæssige forhold og ansættelsesretlige kompetencer må anses for egnede til at udføre opgaven, og såfremt lovens øvrige betingelser er opfyldt, jf. § 18 g.

Stk. 2-5. [...]

Socialtilsynsbekendtgørelsen

§ 19. Socialtilsynet træffer efter ansøgning og dialog med ansøger afgørelse om godkendelse af foreninger og private virksomheder, som er nævnt i § 18 a i lov om socialtilsyn, såfremt foreningen eller den private virksomhed opfylder betingelserne nævnt i § 20 for godkendelse, jf. også lovens § 18 b, stk. 1. Ansøgningen om godkendelse skal være skriftlig.

Stk. 2. Socialtilsynets afgørelse skal meddeles i en skriftlig afgørelse, der skal begrundes i overensstemmelse med forvaltningslovens kapitel 6.

Stk. 3. [...]

8. De foreninger og private virksomheder, der varetager, eller som ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96, skal ansøge socialtilsynet om godkendelse, jf. § 18 b, stk. 1, i lov om socialtilsyn.

Afgørelsen træffes på baggrund af en vurdering af den ansøgende forenings eller private virksomheds økonomiske og ledelsesmæssige forhold samt ansættelsesretlige kompetencer, jf. også nedenfor i punkt 11-15.

Ansøgningen skal efter socialtilsynsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, være skriftlig.

Socialtilsynet træffer herefter ud fra ansøgningen og dialog med den ansøgende forening eller private virksomhed afgørelse om godkendelse, jf. § 18 b, stk. 1, i lov om socialtilsyn, hvis betingelserne for godkendelse i øvrigt er opfyldt, se punkt 11-15. Socialtilsynets afgørelse skal meddeles til foreningen eller den private virksomhed i en skriftlig afgørelse, som skal være begrundet i overensstemmelse med reglerne i kapitel 6 i forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014, jf. socialtilsynsbekendtgørelsens § 19, stk. 2.

Godkendelse som forudsætning for varetagelse af arbejdsgiverfunktioner

Lov om socialtilsyn

§ 18 b. [...]

Stk. 2. Godkendelse efter stk. 1 er en betingelse for, at foreninger og private virksomheder kan varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service, jf. § 95, stk. 4, og § 96, stk. 2, i lov om social service.

Stk. 3-5. [...]

9. Det følger af § 18 b, stk. 2, i lov om socialtilsyn, at socialtilsynets godkendelse af foreningen eller den private virksomhed er en forudsætning for, at disse kan varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96. En borger eller nærtstående kan således kun indgå aftale med foreningen eller den private virksomhed om overførsel af tilskud, hvis foreningen eller virksomheden er godkendt.

Foreningen eller den private virksomhed skal dokumentere godkendelsen over for borgeren eller den nærtstående inden aftalen om overførsel af tilskud indgås. Dokumentationen kan ske ved, at foreningen eller den private virksomhed fremviser socialtilsynets skriftlige afgørelse om godkendelse til borgeren eller den nærtstående.

Overgangsordning

10. Kravet om socialtilsynets godkendelse som forudsætning for, at en forening eller privat virksomhed kan varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96, har virkning fra den 1. januar 2018.

Der gælder dog en overgangsordning for foreninger og private virksomheder, der før den 1. januar 2018 varetog arbejdsgiverfunktioner i de nævnte ordninger. Overgangsordningen betyder, at disse foreninger og private virksomheder skal godkendes efter reglerne i kapitel 3 a i lov om socialtilsyn senest den 1. juli 2019. Herved har disse foreninger og private virksomheder tid til at indrette sig, så de kan opfylde betingelserne for godkendelse.

Disse foreninger og virksomheder kan således videreføre eksisterende aftaler og kan indgå nye aftaler om overførsel af tilskud frem til den 1. juli 2019 uden at have opnået godkendelse.

For foreninger og private virksomheder, der efter den 1. januar 2018 ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner, og som ikke tidligere har varetaget denne opgave, er det derimod et krav, at der er sket en forudgående godkendelse, før der kan indgås aftale om overførsel af tilskud.

Betingelser for godkendelse

Lov om socialtilsyn

§ 18 b. [...]

Stk. 2-4. [...]

Stk. 5. Børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om godkendelsens tilrettelæggelse, om kriterier og betingelser for godkendelsen, om ophør af godkendelsen og om socialtilsynets forpligtelser i forbindelse med godkendelsen og ophøret af godkendelsen.

Socialtilsynsbekendtgørelsen

§ 20. Følgende betingelser skal, sammen med de betingelser, der følger af lov om socialtilsyn § 18 g, være opfyldt, for at foreningen eller den private virksomhed kan godkendes:

- 1) foreningen eller den private virksomhed skal være solvent,
- 2) foreningen eller den private virksomhed skal have en kompetent ledelse og benytte sig af ekstern faglig supervision eller anden form for sparring for ledelse og medarbejdere, og
- 3) ledelsen af foreningen eller den private virksomhed skal kunne påvise, at der i foreningen eller den private virksomhed er kendskab til ansættelsesret. Kendskabet skal påvises ved, at ledelsen indsender relevant dokumentation til socialtilsynet, f.eks. om tidligere relevant erfaring, gennemførte kurser, uddannelser m.v.

11. I socialtilsynsbekendtgørelsens § 20 er opregnet tre betingelser for godkendelse, som sammen med de betingelser, der fremgår af § 18 g i lov om socialtilsyn, se punkt 36-37, alle skal være opfyldt for, at en forening eller privat virksomhed kan godkendes.

Det er således ikke tilstrækkeligt for at opnå en godkendelse, at kun to af de tre betingelser i socialtilsynsbekendtgørelsens § 20 er opfyldt.

12. Betingelsen om, at foreningen eller virksomheden skal være solvent, skal bidrage til at sikre, at der er sikkerhed for, at det tilskud, som kommunerne udbetaler til hjælperløn i de ordninger, som foreningen eller den private virksomhed administrerer, også anvendes efter formålet, herunder at yde hjælp til borgerne i det omfang, som fremgår af deres bevillinger. Ved solvent skal forstås, at foreningen eller den private virksomhed skal være regnskabsmæssig solvent (teknisk solvent), hvilket skal vurderes ud fra foreningens eller den private virksomheds seneste årsregnskab. Se punkt 38 i vejledningen.

13. Betingelsen om, at foreningen eller virksomheden skal have en kompetent ledelse og benytte sig af ekstern faglig supervision eller anden form for sparring for ledelse og medarbejdere, betyder, at ledelsen skal fremstå som værende i stand til at varetage det ledelsesmæssige ansvar for medarbejderne. Altså at ledelsen er kompetent til at lede en forening eller privat virksomhed på området for ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance. Ledelsen skal endvidere gøre brug af ekstern faglig supervision eller anden form for sparring for ledelse og medarbejdere i forhold til ledelsesmæssige spørgsmål, f.eks. sparring fra en relevant arbejdsgiverorganisation. Det kan også være sparring fra andre virksomheder på området, herunder ledernetværk eller erfa-grupper.

14. Betingelsen om, at ledelsen af foreningen eller den private virksomhed skal kunne påvise, at der i foreningen eller virksomheden er kendskab til ansættelsesret, indebærer, at ledelsen skal indsende relevant dokumentation til socialtilsynet, f.eks. om tidligere relevant erfaring med ansættelsesret, f.eks. erhvervet i et tidligere job, hvor pågældende medarbejder har været beskæftiget med ansættelsesretlige spørgsmål, ved sparring fra relevant arbejdsgiverforening, gennemførte kurser, uddannelser m.v. Denne opremsning er ikke udtømmende, og kendskabet til ansættelsesret vil derfor kunne påvises ved indsendelse af anden relevant dokumentation end den nævnte. Se punkt 18 om hvad der sker, hvis de ansatte, der har den fornødne erfaring, forlader virksomheden.

15. Som nævnt skal alle tre ovennævnte betingelser være opfyldt, for at en forening eller privat virksomhed kan opnå godkendelse. Herudover skal de betingelser, der er nævnt i § 18 g i lov om socialtilsyn om godkendelse af årsbudget være opfyldt. Der henvises til punkt 36-37.

Vilkår for godkendelse

Lov om socialtilsyn

§ 18 b. [...]

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Socialtilsynet kan i forbindelse med godkendelsen efter stk. 1 fastsætte vilkår, hvis opfyldelse er en betingelse for fortsat godkendelse. Socialtilsynet kan fastsætte frister for opfyldelse af et vilkår.

Socialtilsynsbekendtgørelsen

§ 19. [...]

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Hvis en godkendelse er betinget af, at visse vilkår opfyldes, jf. § 18 b, stk. 3, i lov om socialtilsyn, skal vilkårene og den eventuelle frist for deres opfyldelse fremgå af afgørelsen.

16. Det følger af § 18 b, stk. 3, i lov om socialtilsyn, at socialtilsynet i forbindelse med en godkendelse kan fastsætte vilkår, hvis opfyldelse er en betingelse for godkendelsen, og at der kan knyttes frister til et vilkår.

Der kan f.eks. være tale om, at en forening eller en privat virksomhed ikke umiddelbart har tilstrækkeligt med ansættelsesretlige kompetencer til at kunne blive godkendt, se punkt 11-15 om betingelser for godkendelse, men foreningens leder har tilmeldt sig et kursus i ansættelsesret. Et vilkår kan således formuleres sådan, at det er et vilkår eller en betingelse for godkendelsen, at kurset gennemføres.

For at socialtilsynet på denne måde kan give en betinget godkendelse, må det dog skulle anses for overvejende sandsynligt, at foreningen eller den private virksomhed efterfølgende vil kunne opfylde betingelsen. Muligheden er således reserveret til de tilfælde, hvor der alene udestår formalia, eller hvor der er andre forhold, som er væsentlige nok til at være en betingelse for godkendelse, men som omvendt trods alt alene udgør en mindre del af det samlede godkendelsesgrundlag.

Hvis en godkendelse er betinget af, at visse vilkår opfyldes, jf. § 18 b, stk. 3, i lov om socialtilsyn skal vilkårene og den eventuelle frist for deres opfyldelse fremgå af afgørelsen.

17. Da det kan have vidtrækkende betydning for en forening eller en privat virksomhed, om og hvornår de kan forvente at blive endeligt godkendt, er det vigtigt, at vilkåret formuleres så tilstrækkeligt klart, at det er tydeligt for foreningen eller den private virksomhed, hvad de skal foretage sig for at blive endeligt godkendt, og hvornår det således kan forventes at ske.

Da manglende opfyldelse af den betingelse, som er opstillet for godkendelsen, vil medføre, at der gives afslag på ansøgning om godkendelse, er der tale om en afgørelse, som kan påklages til Ankestyrelsen, jf. § 19 i lov om socialtilsyn.

Ophør af godkendelse

Lov om socialtilsyn

§ 18 b. [...]

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. Socialtilsynet kan træffe afgørelse om ophør af godkendelsen efter stk. 1, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse.

Socialtilsynsbekendtgørelsen

§ 21. Socialtilsynet skal indgå i dialog med foreningen eller den private virksomhed, inden socialtilsynet efter § 18 b, stk. 4, i lov om socialtilsyn træffer afgørelse om ophør af godkendelse. Socialtilsynet skal give foreningen eller den private virksomhed mulighed for at rette op på de forhold, der ligger til grund for socialtilsynets overvejelser om ophør af godkendelsen.

Stk. 2. Socialtilsynet skal, når socialtilsynet træffer afgørelse om ophør af godkendelsen, fastsætte en rimelig frist for ophøret. Fristen skal fastsættes på baggrund af en vurdering af de forhold, der har ført til, at der træffes afgørelse om ophør.

Stk. 3. Socialtilsynet skal underrette de kommuner, der har truffet afgørelse om tilkendelse af ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og hvor tilskuddet er overført til den pågældende forening eller private virksomhed, samt de berørte borgere om godkendelsens ophør. Underretningen kan ske telefonisk eller skriftligt under hensyntagen til fristen for ophør.

18. Ifølge § 18 b, stk. 4, i lov om socialtilsyn kan socialtilsynet træffe afgørelse om ophør af godkendelsen af en forening eller en privat virksomhed, som er godkendt til at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter service-lovens §§ 95 og 96, hvis foreningen eller den private virksomhed ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse. Det kan for eksempel være tilfældet i en situation, hvor alle foreningens eller virksomhedens ansatte med kendskab til ansættelsesretlige regler har forladt foreningen eller virksomheden. Der henvises til punkt 41 om foreningens eller den private virksomheds oplysningspligt.

Socialtilsynet skal efter socialtilsynsbekendtgørelsens § 21, stk. 1, indgå i dialog med foreningen eller den private virksomhed, inden socialtilsynet træffer afgørelse om ophør af godkendelse. Socialtilsynet skal endvidere give foreningen eller den private virksomhed mulighed for at rette op på de forhold, der ligger til grund for socialtilsynets overvejelser om ophør af godkendelsen. Socialtilsynet må således ikke blot uden videre træffe afgørelse om ophør af godkendelse.

19. Efter socialtilsynsbekendtgørelsens § 21, stk. 2, skal socialtilsynet, når der træffes afgørelse om ophør af godkendelsen, fastsætte en rimelig frist for ophøret. Det vil bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvad der må anses for at være en rimelig frist. Fristen skal fastsættes på baggrund af en vurdering af de forhold, der har ført til, at der træffes afgørelse om ophør. Jo alvorligere disse forhold er, jo kortere må fristen også fastsættes.

20. Ophør af en godkendelse er en afgørelse og kan derfor påklages til Ankestyrelsen, jf. § 19 i lov om socialtilsyn. Endvidere skal socialtilsynet forud for afgørelsen iagttage gældende forvaltningsretlige regler og grundsætninger om f.eks. proportionalitet, høring og begrundelse.

Ophør af en godkendelse har den virkning, at foreningen eller den private virksomhed ikke længere kan varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96.

Aftaler med konkrete borgere eller deres nærtstående om overførsel af tilskud må derfor ophøre. Socialtilsynet skal på denne baggrund, jf. § 21, stk. 3, i socialtilsynsbekendtgørelsen, underrette de kommuner, der har truffet afgørelse om tilkendelse af ordninger efter §§ 95 og 96 i serviceloven, og hvor tilskuddet er overført til den pågældende forening eller private virksomhed, samt de berørte borgere om godkendelsens ophør. Underretningen kan ske telefonisk eller skriftligt under hensyntagen til fristen for ophør.

Ophør af en godkendelse vil for den enkelte ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96 have den konsekvens, at tilskuddet ikke længere udbetales til den pågældende forening eller private virksomhed, men derimod til borgeren (eller den nærtstående i ordninger efter servicelovens § 95, stk. 3). Borgeren (eller den nærtstående) vil herefter fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre der på ny indgås en aftale om overførsel af tilskuddet til en nærtstående eller til en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet.

Driftsorienteret tilsyn

Lov om socialtilsyn

§ 18 c. Socialtilsynet fører driftsorienteret tilsyn med foreninger og private virksomheder, jf. § 18 a, for at sikre, at de fortsat opfylder betingelserne for godkendelse, jf. § 18 b, stk. 1. Tilsynet skal føres i dialog med foreningen eller den private virksomhed.

Stk. 2. Socialtilsynet skal varetage tilsynsopgaven på baggrund af relevant information, herunder

- 1) foreningens eller den private virksomheds budget og regnskab, jf. § 18 g, stk. 1 og 2,
- 2) oplysninger indhentet fra foreningen eller den private virksomhed,
- 3) oplysninger indhentet fra de borgere, der har indgået aftale med foreningen eller den private virksomhed, og
- 4) oplysninger indhentet fra de kommuner, der har truffet afgørelse om hjælp efter §§ 95 eller 96 i lov om social service til borgerne nævnt i nr. 3, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Stk. 3. Børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelsen og indholdet af det driftsorienterede tilsyn.

Socialtilsynsbekendtgørelsen

§ 22. Socialtilsynet fører efter § 18 c, stk. 1, 1. pkt., i lov om socialtilsyn driftsorienteret tilsyn med foreninger og private virksomheder, som er nævnt i lovens § 18 a, for at sikre, at foreningerne og de private virksomheder fortsat opfylder betingelserne for godkendelse, jf. lovens § 18 b, stk. 1.

Stk. 2. Tilsynsintensiteten skal tilrettelægges efter forholdene og fastsættes af socialtilsynet efter en risikovurdering. Socialtilsynet skal foretage en konkret vurdering af, hvorledes tilsynet i den enkelte forening eller private virksomhed skal foregå, herunder om der er behov for tilsynsbesøg, eller tilsynet kan gennemføres på anden vis.

21. Socialtilsynet skal efter § 18 c, stk. 1, i lov om socialtilsyn samt socialtilsynsbekendtgørelsens § 22, stk. 1, føre driftsorienteret tilsyn med foreninger og private virksomheder, der er godkendt efter lovens § 18 b, stk. 1, for at sikre, at de fortsat opfylder betingelserne for godkendelsen. Socialtilsynets driftsorienterede tilsyn har til formål at sikre, at tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance anvendes efter formålet og til at øge borgernes tryghed ved indgåelse af aftaler om overførsel af tilskud.

22. Socialtilsynets driftsorienterede tilsyn skal foretages på baggrund af relevant information, jf. § 18 c, stk. 2, i lov om socialtilsyn. I bestemmelsen er der angivet forskellige typer af information, som kan være relevante, men opremsningen er ikke udtømmende. Det driftsorienterede tilsyn kan dermed foretages på baggrund af andre typer af information end dem, der er nævnt i § 18 c, stk. 2, i lov om socialtilsyn.

23. Efter lovens § 18 c, stk. 2, nr. 1, indgår foreningens eller den private virksomheds budget og regnskab, jf. § 18 g, stk. 1 og 2, i grundlaget for det driftsorienterede tilsyn.

Det samme gælder ifølge § 18 c, stk. 2, nr. 2, for oplysninger indhentet fra foreningen eller den private virksomhed. Det kan for eksempel være oplysninger om deltagelse i ansættelsesretlige kurser m.v.

Endvidere indgår, jf. § 18 c, stk. 2, nr. 3, oplysninger indhentet fra borgerne (eller de nærtstående i ordninger efter servicelovens § 95, stk. 3), der har indgået aftale med foreningen eller den private virksomhed i grundlaget for det driftsorienterede tilsyn. Det kan f.eks. dreje sig om oplysninger om bekymrende ansættelsesretlige forhold for foreningens eller virksomhedens medarbejdere, der kommer i borgerens hjem.

Endelig indgår ifølge § 18 c, stk. 2, nr. 4, oplysninger indhentet fra de kommuner, der har truffet afgørelse om hjælp efter servicelovens §§ 95 eller 96, i grundlaget for det driftsorienterede tilsyn. Det kan f.eks. være oplysninger om mangelfulde regnskaber i den enkelte ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96.

Lovens § 18 c, stk. 2, skal ses i sammenhæng med, at foreninger og private virksomheder, der søger om godkendelse, eller som allerede er godkendt, har pligt til at give socialtilsynet oplysninger af relevans for godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn, jf. lovens § 18 h, se punkt 40-41.

24. Det driftsorienterede tilsyn skal efter socialtilsynsbekendtgørelsens § 22, stk. 2, tilrettelægges ud fra en risikobaseret tilgang. Den risikobaserede tilgang kan blandt andet baseres på socialtilsynets erfaringer med foreningen eller virksomheden og resultater fra tidligere tilsyn. Tilsynsintensiteten skal tilrettelægges efter forholdene og fastsættes af socialtilsynet efter en risikovurdering. Socialtilsynet skal foretage en konkret vurdering af, hvorledes tilsynet i den enkelte forening eller private virksomhed skal foregå, herunder om der er behov for tilsynsbesøg, eller tilsynet kan gennemføres på anden vis. Der gælder

således ikke et krav om tilsyn inden for en fastlagt tidsmæssig kadence, ligesom der heller ikke gælder krav om, på hvilken måde tilsynet skal udføres, herunder krav om tilsynsbesøg.

Bekymrende forhold

Lov om socialtilsyn

§ 18 d. Bliver socialtilsynet opmærksomt på bekymrende forhold i relation til en forening eller en privat virksomhed, jf. § 18 a, eller træffer socialtilsynet afgørelse om ophør af godkendelsen, jf. § 18 b, stk. 4, orienterer socialtilsynet de borgere, der har indgået aftaler med foreningen eller den private virksomhed, og de kommuner, der har truffet afgørelse om hjælp efter §§ 95 eller 96 i lov om social service til de nævnte borgere, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, herom.

25. § 18 d i lov om socialtilsyn medfører, at hvis socialtilsynet i forbindelse med godkendelsesprocessen eller det driftsorienterede tilsyn bliver opmærksomt på relevante, bekymrende forhold vedrørende en forening eller en privat virksomhed, har socialtilsynet en forpligtelse til at orientere de borgere, der har indgået aftale med foreningen eller den private virksomhed og disses handlekommuner.

Et eksempel kan være, at der er forhold i foreningen eller den private virksomheds økonomi, f.eks. en alarmerende revisionspåtegning i årsregnskabet, der giver socialtilsynet anledning til bekymring, uden at der er grundlag for at træffe afgørelse om ophør af godkendelse.

Borgerne vil således have mulighed for at vurdere, om de bekymrende forhold skal medføre, at de vil opsig deres aftale med foreningen eller den private virksomhed.

Et andet eksempel kan være, at socialtilsynet bliver opmærksomt på, at borgeren ikke får den kvalitet i hjælpen, som de skal have, hvorefter tilsynet skal orientere borgerens handlekommune. Det bemærkes, at socialtilsynet ikke skal føre tilsyn med kvaliteten i den enkelte ordning, herunder kvaliteten i den hjælp, som den enkelte modtager.

Whistleblowerordning

Lov om socialtilsyn

§ 18 e. § 11 finder tilsvarende anvendelse for borgere, der modtager kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service, hvor en forening eller privat virksomhed varetager arbejdsgiverfunktionerne, og disse borgeres pårørende samt ansatte i foreningen eller den private virksomhed og andre.

§ 11. Socialtilsynet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil et tilbuds personale, beboere, pårørende og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i tilbuddet. Socialtilsynet skal oplyse beboere og ansatte om muligheden for at rette henvendelse til socialtilsynet efter denne bestemmelse.

Stk. 2. Myndigheder og personer, der udøver opgaver efter stk. 1, samt enhver, der i øvrigt yder bistand hertil, har under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning, som de under deres virksomhed får kendskab til. Straffelovens § 152 f finder ligeledes anvendelse.

Stk. 3. Socialtilsynet må ikke over for tilbuddet eller andre oplyse, at det har modtaget en henvendelse efter stk. 1.

Stk. 4. Den, der har henvendt sig anonymt til socialtilsynet om bekymrende forhold i tilbuddet, jf. stk. 1, kan over for socialtilsynet samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser, at tilsynet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre videregiver henvendelsens indhold.

26. § 18 e i lov om socialtilsyn medfører, at borgere, deres pårørende, ansatte i foreningen eller den private virksomhed og andre kan henvende sig til socialtilsynet anonymt. De pågældende personer kan henvende sig omkring forhold, som de finder bekymrende, og som vedrører foreningens eller den private virksomheds varetagelse af opgaven som arbejdsgiver i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.

Det kan for eksempel være, at en borgers pårørende har fået den opfattelse, at foreningen eller den private virksomhed ikke besidder de fornødne ansættelsesretlige kompetencer, eller det kan dreje sig om forhold omkring foreningens eller den private virksomheds økonomi.

27. Da socialtilsynet alene skal forholde sig til foreningens eller den private virksomheds varetagelse af opgaven som arbejdsgiver i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96, skal socialtilsynet videregive oplysninger om bekymrende forhold, der relaterer sig til andre forhold, til rette myndighed. Da borgerens handlekommune, dvs. den kommune, der har pligt til at træffe afgørelser om og yde hjælp efter serviceloven, jf. § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1096 af 13. september 2017 (herefter retssikkerhedsloven), varetager det personrettede tilsyn, kan det være relevant for kommunen at få besked om, at der er indgivet oplysning om bekymrende forhold, der vedrører kvaliteten i den enkelte ordning, f.eks. oplysninger om mangelfuld hjælp og pleje af borgeren.

Fonde

Lov om socialtilsyn

§ 18 f. Socialtilsynet kan kun efter § 18 b, stk. 1, godkende foreninger og private virksomheder omfattet af § 18 a, der er oprettet som fonde, og som er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger og lov om erhvervsdrivende fonde, hvis foreningen eller virksomheden er lovligt etableret som

fond. Socialtilsynet skal angive i godkendelsen, jf. § 18 b, stk. 1, at foreningen eller virksomheden er lovligt etableret som fond.

Stk. 2. Socialtilsynet godkender vedtægterne for foreninger og private virksomheder oprettet som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 18 b, stk. 1.

Stk. 3. Vedtægterne kan godkendes, hvis der er en klar adskillelse mellem stifterens økonomi og fondens økonomi, og hvis socialtilsynet vurderer, at vedtægternes regler om anvendelse af fondens formue ved ophør er i overensstemmelse med fondens formål.

Stk. 4. Væsentlige ændringer af vedtægtsbestemmelser, herunder om formål, uddelinger el.lign., og fondens sammenlægning eller opløsning skal godkendes af Civilstyrelsen efter socialtilsynets forudgående godkendelse.

Stk. 5. Bestyrelsen for foreninger eller private virksomheder etableret som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 18 b, stk. 1, må kun med socialtilsynets samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere.

Stk. 6. Socialtilsynets tilsyn med foreninger og private virksomheder, der er oprettet som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 18 b, stk. 1, omfatter ud over socialtilsynets opgaver efter §§ 18 c-18 e og 18 g tilsyn med,

1) om fondens økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med vedtægterne og med grundlaget for godkendelsen, og

2) om fonden efterlever lovgivningens krav om regnskabsaflæggelse og revision.

Stk. 7. Socialtilsynet underretter Civilstyrelsen, jf. stk. 4, om ophør af foreninger og private virksomheder etableret som fonde.

Stk. 8. Foreninger og private virksomheder oprettet som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 18 b, stk. 1, skal efter anmodning fra socialtilsynet eller af egen drift give socialtilsynet de oplysninger, der er nødvendige for, at socialtilsynet kan varetage sine opgaver efter stk. 1-7.

Stk. 9. [...]

28. I § 18 f i lov om socialtilsyn er der fastsat regler om socialtilsynets særlige opgaver i forhold til foreninger og private virksomheder, der er omfattet af kravet om godkendelse i lovens § 18 a, når disse er oprettet som fonde.

I disse tilfælde er det socialtilsynet, der godkender og fører både det driftsorienterede tilsyn og fondstilsynet med det foreninger og private virksomheder, der er oprettet som fonde. De erhvervsdrivende fonde er således undtaget fra lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lov nr. 712 af 25. juni 2014 med senere ændringer, og ikke erhvervsdrivende fonde er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger, jf. lovebekendtgørelse nr. 938 af 20. september 2012 med senere ændringer.

29. Det fremgår af § 18 f, stk. 1, at socialtilsynet kun kan godkende foreninger og private virksomheder oprettet som fonde efter § 18 b, hvis disse er lovligt oprettet. Det skal fremgå af godkendelsen, at oprettelsen er lovlig.

At foreningen eller den private virksomhed er lovligt oprettet som fond betyder, at foreningen eller virksomheden efter sin vedtægt opfylder den almindelige fondsretlige definition af at være en fond, som kommer til udtryk i § 1, stk. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde og § 1, stk. 2, i lov om fonde og visse foreninger. I overensstemmelse hermed er en fond "en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue".

Socialtilsynet skal i sin vurdering af, om foreningen eller virksomheden lovligt er etableret som fond, således vurdere, om foreningen eller virksomheden efter sin vedtægt opfylder den almindelige fondsretlige definition af at være en fond.

Selvejende institutioner, som ikke er i besiddelse af formue eller kapital ved stiftelsen, er ikke omfattet af socialtilsynets særlige tilsynsopgaver i forhold til foreninger og virksomheder oprettet som fonde, jf. lov om socialtilsyn § 18 f. En fonds formue er de midler, som fonden er i besiddelse af, men som i udgangspunktet er urørlige, og det årlige overskud, som skal anvendes i overensstemmelse med fondens formål. En selvejende institution uden formue er omfattet af socialtilsynets almindelige driftsorienterede tilsyn, uanset at foreningen eller virksomheden ikke betragtes som en fond efter § 18 f i lov om socialtilsyn.

I de tilfælde, hvor en fond både har erhvervsdrift i form af varetagelse af arbejdsgiverfunktioner i forhold til ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96 og anden erhvervsdrift, og erhvervsdriften efter servicelovens §§ 95 og 96 udgør en begrænset del af fondes samlede erhvervsdrift, kan tilsynet med fonden være omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde, så Erhvervsstyrelsen er fondsmyndighed. Det følger af § 4 i lov om erhvervsdrivende fonde, at Erhvervsstyrelsen i tvivlstilfælde træffer afgørelse om, om en fond er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde. Dette gælder også i de tilfælde, hvor fondens virksomhed ændrer karakter, eller forholdet mellem erhvervsdriften efter serviceloven og den øvrige erhvervsdrift ændrer sig, og socialtilsynet er i tvivl om, om fonden fortsat er underlagt fondstilsyn efter lov om socialtilsyns § 18 f.

I det tilfælde, hvor en forening eller en virksomhed oprettet som fond ophører med at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96, skal socialtilsynet orientere henholdsvis Civilstyrelsen eller Erhvervsstyrelsen om, at fonden ikke længere driver virksomhed omfattet af socialtilsynet. I og med, at fonden ikke længere varetager opgaver, som er omfattet af socialtilsynet, har socialtilsynet dermed ikke længere beføjelser som tilsynsmyndighed over for fonden.

30. Tilsynet med foreninger og virksomheder, der er oprettet som fonde, er et legalitetstilsyn. Det betyder, at socialtilsynet tager stilling til, om fonden drives i overensstemmelse med lovgivningen og fondens vedtægt men ikke, om dispositionen i sig selv er forsvarlig, lovlig eller ansvarspådragende. Socialtilsynet skal således ikke vurdere hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige dispositioner.

31. Socialtilsynet skal, jf. lovens § 18 f, stk. 2, godkende vedtægten for foreninger og private virksomheder, der er godkendt efter lovens § 18 b, stk. 1. Det ligger implicit heri, at socialtilsynet også skal godkende efterfølgende vedtægtsændringer.

Vedtægterne kan efter § 18 f, stk. 3, godkendes, hvis der er en klar adskillelse mellem stifterens og fondens økonomi, og hvis socialtilsynet vurderer, at vedtægternes regler om anvendelse af fondens formue ved ophør er i overensstemmelse med fondens formål.

Godkendelsen af fondens vedtægter har en klar sammenhæng med den juridiske definition af en fond, hvor af fremgår, at en fond er en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål.

I § 18 f, stk. 4, i lov om socialtilsyn er det fastsat, at Civilstyrelsen som permutationsmyndighed skal godkende væsentlige ændringer af fondens vedtægter efter socialtilsynets forudgående godkendelse. Ved væsentlige vedtægtsændringer forstås vedtægtsændringer om formål, uddelinger, opløsning, sammenlægning eller lignende. Karakteristisk for de tilfælde, hvor Civilstyrelsens samtykke er påkrævet, er, at der er tale om ændringer af vedtægtsbestemmelser, som direkte eller indirekte indebærer en ændring af fondens formål. Ved fortolkningen af, hvad der udgør fondens formål, skal der ikke alene ses på, hvad der fremgår af vedtægten egentlige formålsbestemmelse, men det kan også være en konkret vurdering af den nuværende vedtægt og den ønskede ændring.

32. Ifølge § 18 f, stk. 5, i lov om socialtilsyn må bestyrelsen for foreninger og virksomheder etableret som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 18 b, stk. 1, kun med socialtilsynets samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere. Udgangspunktet er, at det er fondens bestyrelse, der har kompetence til at fortolke rammerne for vedtægten herunder hvilke dispositioner der kan holdes inden for vedtægten.

Formålet hermed er, at bestyrelsen skal anmode om socialtilsynets samtykke ved dispositioner, der ikke kræver en vedtægtsændring, men som er tæt derpå, eller som vil kunne bringe fondens eksistens i fare. Med ekstraordinære dispositioner menes dispositioner, som ikke er led i den daglige drift, og som på kortere eller længere sigt kan have betydning for fondskapitalen. Begrebet skal forstås i overensstemmelse med fondslovgivningen. Ekstraordinære dispositioner kan efter en konkret vurdering eksempelvis være køb og salg af fast ejendom, pantsætning, låneoptagelse eller låneomlægning.

Det er ikke muligt at lave en udtømmende liste over, hvad der er ekstraordinære dispositioner, da det afhænger af en konkret vurdering af fondens virksomhed, vedtægt og dispositionens karakter. I overvejelserne om, om der skal gives samtykke til dispositionen, bør indgå, om fonden realistisk kan komme tilbage til udgangspositionen fra før den ekstraordinære disposition. Hvis det ikke er realistisk, vil det i stedet være en mulig vedtægtsændring, der afspejler de faktiske forhold, der kan være behov for.

Det er således ikke hensigten med bestemmelsen, at socialtilsynet skal foretage forretningsmæssige skøn. Det er alene bestyrelsens ansvar. Der kan eksempelvis være tale om tilfælde, hvor en bestyrelse ønsker at beslutte en disposition, som formelt set kan rummes indenfor fondens vedtægt, men som udsætter fondens formue for væsentlige økonomiske risici, således at dispositionen af denne årsag er af ekstraordinær karakter. Dette kan eksempelvis være, hvis en bestyrelse beslutter at foretage drastiske ændringer i fondens aktivsammensætning fra relativt forsigtige aktiver til meget risikofyldte investeringer, som kan bringe fondens formue i en risikabel og farefuld eksponering, der medfører øget risiko for, om fonden ved tab på engagementerne vil kunne fortsætte.

33. Socialtilsynets tilsyn med foreninger og virksomheder, der er oprettet som fonde, som er undtaget fra fondslovene, og som er godkendt af socialtilsynet efter § 18 b, stk. 1, i lov om socialtilsyn, omfatter tilsyn med dels, om fondens økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med vedtægterne og

grundlaget for godkendelsen, jf. § 18 f, stk. 6, nr. 1, dels om fonden efterlever lovgivningens krav om regnskabsaflæggelse og revision, jf. § 18 f, stk. 6, nr. 2.

Opgaven som fondsmyndighed indebærer et tilsyn med, at fondens midler anvendes i overensstemmelse med fondens formål, som det er formuleret i vedtægterne. Endvidere skal fondsmyndigheden påse, at fondens økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med grundlaget for godkendelsen. Det vil sige, at fondsmyndigheden skal påse, at de økonomiske dispositioner følger betingelserne for godkendelse af fonden i lovens § 18 f, stk. 3. Adskillelsen mellem fondens økonomi og stifterens økonomi skal ikke kun foreligge ved godkendelsen, men skal efterleves løbende. Fondens midler må således ikke overføres fra fonden til fondens stifter eller til personer, som har et nært interessefællesskab med fondens stifter. Socialtilsynet skal som fondsmyndighed føre tilsyn med, at dette ikke sker.

Socialtilsynets opgaver efter § 18 f i lov om socialtilsyn i forhold til foreninger og virksomheder oprettet som fonde supplerer således de generelle opgaver, socialtilsynet efter §§ 18 c-18 e og 18 g i lov om socialtilsyn som led i sit driftsorienterede tilsyn har i forhold til foreninger og private virksomheder omfattet af § 18 a i lov om socialtilsyn.

34. Socialtilsynet skal ifølge § 18 f, stk. 7, i lov om socialtilsyn underrette Civilstyrelsen, når en forening eller en privat virksomhed omfattet af lovens § 18 a, som er oprettet som fond, ophører. Socialtilsynet er fondsmyndighed i forhold til foreninger og virksomheder oprettet som fonde, når de er undtaget fra fondslovgivningen i kraft af socialtilsynets godkendelse. Selv om der er truffet afgørelse om ophør af godkendelsen, jf. § 18 b, stk. 4, er socialtilsynet fortsat fondsmyndighed for fonden, hvilket omfatter indhentelse af tilladelse fra Civilstyrelsen, hvis fonden ønskes opløst, jf. § 18 f, stk. 4, og tilsyn med at fondens midler uddeles i overensstemmelse med vedtægtens bestemmelser. Hvis fonden ikke ønskes opløst, skal Civilstyrelsen hurtigst muligt og helst inden for en måned underrettes om, at godkendelsen til at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96 bringes til ophør.

Hvis Civilstyrelsen, jf. § 18 f, stk. 4, giver tilladelse til, at fonden kan fortsætte med andre aktiviteter, bliver Civilstyrelsen fondsmyndighed for fonden, når de nye vedtægter træder i kraft.

35. Pligten for foreninger og private virksomheder, der er omfattet af § 18 a i lov om socialtilsyn, til at give socialtilsynet de nødvendige oplysninger som et led i socialtilsynets driftsorienterede tilsyn fremgår af lovens § 18 h, jf. nærmere i punkt 40-41. § 18 h omfatter dog ikke en pligt til at give socialtilsynet de særlige oplysninger, socialtilsynet har brug for, for at kunne varetage sine særlige tilsynsopgaver i forhold til foreninger og virksomheder oprettet som fonde. Som konsekvens heraf er det fastsat i § 18 f, stk. 8, at foreninger og virksomheder oprettet som fonde efter anmodning fra socialtilsynet eller af egen drift skal give socialtilsynet de oplysninger, der er nødvendige for, at socialtilsynet kan varetage sin tilsynsopgave med fondene. Oplysningspligten er central for sikringen af, at der kan føres et betryggende og effektivt fondstilsyn, og svarer i det væsentlige til de forpligtelser til at afgive oplysninger til fondsmyndighederne, som fremgår af § 24, stk. 3, i lov om erhvervsdrivende fonde og § 37, stk. 1, i lov om fonde og visse foreninger.

De oplysninger, som er omfattet af oplysningspligten i § 18 f, stk. 8, skal vedrøre de faglige og økonomiske forhold om foreningen eller den private virksomhed, som socialtilsynet anmoder om til brug for det fondsretlige tilsyn. Der kan for eksempel være tale om oplysninger om begrundelsen for den påtænkte ekstraordinære disposition, om nye bestyrelsesmedlemmers forhold til stifter, oplysninger om en købsaftale eller oplysninger om låneomlægning.

Oplysningerne skal bruges til at belyse, om den ekstraordinære disposition bringer fondens eksistens i fare, eller om der i stedet er behov for en vedtægtsændring. Foreninger og virksomheder, der er oprettet som fonde, har herunder pligt til at give oplysninger om eventuel erhvervsdrift ud over driften af tilbud efter serviceloven, herunder om denne anden erhvervsdrift skifter karakter eller omfang. Dette er nødvendigt for at sikre, at foreningen eller den private virksomhed, oprettet som fond, fortsat opfylder betingelserne for at være omfattet af fondstilsynet efter § 18 f i lov om socialtilsyn.

Oplysningerne efter § 18 f, stk. 8, skal gives efter anmodning fra socialtilsynet eller af egen drift. I den forbindelse har socialtilsynet mulighed for at fastsætte en rimelig frist for foreningerne eller de private virksomheder til at overlevere de pågældende oplysninger.

Budget

Lov om socialtilsyn

§ 18 g. Foreninger og private virksomheder, jf. § 18 a, der er godkendt eller ønsker at blive godkendt efter § 18 b, stk. 1, skal som grundlag for godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn, jf. § 18 c, udarbejde et årsbudget for deres aktiviteter i forhold til varetagelsen af arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service. Årsbudgettet skal godkendes af socialtilsynet.

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse, indsendelse og godkendelse af årsbudget, herunder om frister for indsendelse af årsbudget til socialtilsynet og for socialtilsynets godkendelse af årsbudgetterne, samt om revision og indsendelse af årsregnskab.

Socialtilsynsbekendtgørelsen

§ 23. De budgetter, som foreningerne og de private virksomheder skal udarbejde, jf. lovens § 18 g, stk. 1, indsendes senest 1. oktober i året før det kalenderår, årsbudgettet vedrører.

§ 24. Socialtilsynet godkender foreningens eller den private virksomheds årsbudget, jf. § 18 g, stk. 1, i lov om socialtilsyn, som led i godkendelsen af foreningen eller den private virksomhed, jf. lovens § 18 b, stk. 1, i lov om socialtilsyn, og det driftsorienterede tilsyn, jf. lovens § 18 c, stk. 1.

Stk. 2. Socialtilsynet skal godkende foreningens eller den private virksomheds årsbudget, hvis budgettet

1) ikke indeholder poster uvedkommende for foreningens eller den private virksomheds varetagelse af funktionen som arbejdsgiver i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service, og

2) giver mulighed for ansvarlig forvaltning af de overførte tilskud til varetagelse af arbejdsgiverfunktionerne.

Stk. 3. Som led i godkendelsen af årsbudgettet skal socialtilsynet påse,

1) at vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang og

2) at goodwill ikke medregnes.

Stk. 4. Årsbudgetter, der er indberettet til socialtilsynet inden 1. oktober, skal være godkendt af socialtilsynet senest 1. januar, medmindre konkrete forhold gør, at dette ikke er muligt.

36. Foreninger og private virksomheder, der er godkendt, eller ønsker at blive godkendt, efter § 18 b, stk. 1, i lov om socialtilsyn skal have deres årsbudget godkendt af socialtilsynet. Dette er sammen med de tre betingelser for godkendelse, som fremgår af socialtilsynsbekendtgørelsens § 20, jf. nærmere punkt 11-15, en forudsætning for at opnå godkendelse til varetagelse af arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96. Godkendelsen af budgettet indgår ligeledes i socialtilsynets driftsorienterede tilsyn med foreningerne og de private virksomheder.

Budgettet skal alene angå foreningens eller den private virksomheds aktiviteter i forhold til varetagelsen af arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96. Andre dele af foreningens eller den private virksomheds samlede aktiviteter skal således ikke medtages i budgettet.

Kravet om godkendelse af budgettet hænger sammen med den betingelse for godkendelse, der vedrører foreningens eller den private virksomheds solvens. Desuden indgår kravet om godkendelse af budget som et led i det driftsorienterede tilsyn. Kravet om godkendelse af budget hænger desuden sammen med det overordnede formål med socialtilsynets godkendelse og driftsorienterede tilsyn, som er at medvirke til sikring af, at tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance anvendes efter formålet.

37. Socialtilsynsbekendtgørelsens §§ 23 og 24 indeholder nærmere regler om udarbejdelse, indsendelse og godkendelse af årsbudget, herunder om frister for indsendelse af årsbudget til socialtilsynet og for socialtilsynets godkendelse af årsbudgetterne. Reglerne finder anvendelse fra og med budgetåret 2019.

Foreningerne og de private virksomheder skal indsende deres budgetter til socialtilsynet senest 1. oktober i året før det kalenderår, årsbudgettet vedrører.

Socialtilsynet skal godkende foreningens eller den private virksomheds årsbudget, hvis følgende kriterier er opfyldt:

- 1) Budgettet må ikke indeholde poster, som er uvedkommende for foreningens eller den private virksomheds varetagelse af funktionen som arbejdsgiver i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.
- 2) Budgettet skal give mulighed for ansvarlig forvaltning af de overførte tilskud til varetagelse af arbejdsgiverfunktionerne.

Endelig skal socialtilsynet som led i godkendelsen af årsbudgettet påse, at vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Social-

tilsynet må herved være opmærksomt på, at vederlaget kan dække hverv i relation til andre dele af foreningens eller virksomhedens samlede aktiviteter end det, der relaterer sig til opgaven med varetagelse af arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance.

Socialtilsynet skal ligeledes som led i godkendelsen af årsbudgettet påse, at goodwill ikke medregnes.

Årsbudgetter, der er indberettet til socialtilsynet inden 1. oktober, skal være godkendt af socialtilsynet senest 1. januar, medmindre konkrete forhold gør, at dette ikke er muligt. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis det indsendte årsbudget ikke indeholder de for godkendelsen nødvendige oplysninger.

Regnskab

Lov om socialtilsyn

§ 18 g. [...]

Stk. 2. Foreninger og private virksomheder, der er godkendt efter § 18 b, stk. 1, skal indsende revideret årsregnskab for deres aktiviteter i forhold til varetagelsen af arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter §§ 95 og 96 i lov om social service til socialtilsynet til orientering.

Socialtilsynsbekendtgørelsen

§ 25. De foreninger og private virksomheder, som er godkendt efter lovens § 18 b, stk. 1, skal indsende revideret årsregnskab, jf. lovens § 18 g, stk. 2, til socialtilsynets orientering. Indsendelsen skal ske umiddelbart efter revisionens afslutning.

38. Foreningen eller den private virksomhed skal efter § 18 g, stk. 2, i lov om socialtilsyn indsende sit reviderede årsregnskab til socialtilsynet til orientering. Ifølge socialtilsynsbekendtgørelsens § 25 skal indsendelsen finde sted umiddelbart efter revisionens afslutning. Disse regler om indsendelse af årsregnskab finder anvendelse fra og med regnskabsåret 2018.

Årsregnskabet skal alene angå foreningens eller den private virksomheds aktiviteter i forhold til varetagelsen af arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96. Andre dele af foreningens eller den private virksomheds samlede aktiviteter skal derimod ikke medtages i årsregnskabet.

Kravet om, at socialtilsynet skal have årsregnskabet til orientering, hænger sammen med den betingelse for godkendelse, der vedrører foreningens eller den private virksomheds solvens. Desuden skal kravet ses i sammenhæng med det driftsorienterede tilsyn, hvor socialtilsynet skal påse, at betingelserne for godkendelse fortsat er opfyldt. Kravet om indsendelse af det reviderede årsregnskab til orientering hænger desuden sammen med det overordnede formål med socialtilsynets godkendelse og driftsorienterede tilsyn,

som er at medvirke til sikring af, at tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance anvendes efter formålet.

Revision

Lov om socialtilsyn

§ 18 g. [...]

Stk. 2. [...]

Stk. 3. Børne- og Socialministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse, indsendelse og godkendelse af årsbudget, herunder frister for indsendelse af årsbudget til socialtilsynet og for socialtilsynets godkendelse af årsbudgetter samt om revision og indsendelse af årsregnskab.

39. Reglerne om revision af regnskaber, jf. bekendtgørelse nr. 1250 af 13. november 2017 om revision af regnskaber for private tilbud, foreninger eller private virksomheder omfattet af lov om socialtilsyn finder tilsvarende anvendelse for foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i serviceloven.

Der foretages sædvanligvis revision i årets løb. Som led i revisionen undersøger revisor de eksisterende forretningsgange med henblik på at påse, om den interne kontrol er betryggende. Ud over denne systemrevision udfører revisor i nødvendigt omfang substansrevision. Revisionen udføres som udgangspunkt ved stikprøvevis undersøgelse.

I forhold til den afsluttende revision af regnskaber for foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i serviceloven som nævnt i § 18 a i lov om socialtilsyn skal det dog fremhæves, at bl.a. følgende skal påses:

- 1) at regnskabet er opstillet i overensstemmelse med gældende regler,
- 2) at regnskabet ikke indeholder poster uvedkommende for foreningens eller den private virksomheds virksomhed i forhold til varetagelsen af arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 og 96,
- 3) at regnskabet ikke indeholder væsentlige fejl eller mangler,
- 4) at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis,
- 5) at vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke overstiger, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejds omfang, og
- 6) at der ikke i regnskabet er medregnet goodwill.

Bekendtgørelsen nr. 1250 af 13. november 2017 om revision af regnskaber for private tilbud, foreninger eller private virksomheder omfattet af lov om socialtilsyn, finder for disse foreninger og private virksomheder anvendelse for regnskaber fra og med regnskabsåret 2018.

Oplysningspligt

Lov om socialtilsyn

§ 18 h. Foreninger og private virksomheder, der søger om godkendelse efter § 18 b, skal til brug for vurderingen af ansøgningen give socialtilsynet de organisatoriske og økonomiske oplysninger, som socialtilsynet anmoder om.

Stk. 2. Foreninger og private virksomheder, der er godkendt efter § 18 b, skal

- 1) af egen drift give socialtilsynet oplysninger om væsentlige ændringer i forhold til godkendelsesgrundlaget,
- 2) efter anmodning give socialtilsynet oplysninger om, hvilke kommuner der har truffet afgørelse om hjælp efter §§ 95 eller 96 i lov om social service til de borgere, foreningen eller den private virksomhed har indgået aftale med, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og
- 3) efter anmodning give socialtilsynet de oplysninger, som er nødvendige, for at socialtilsynet kan udføre det driftsorienterede tilsyn.

40. Efter § 18 h, stk. 1, i lov om socialtilsyn skal foreninger og private virksomheder, der søger om godkendelse efter lovens § 18 b, stk. 1, give socialtilsynet de organisatoriske og økonomiske oplysninger, som socialtilsynet anmoder om til brug for vurderingen af ansøgningen. § 18 h, stk. 1, gælder således for foreninger og private virksomheder, som endnu ikke er godkendt.

Foreningen eller den private virksomhed skal således udlevere al information til socialtilsynet, som er relevant for socialtilsynets vurdering af foreningen eller den private virksomhed ud fra kriterierne for godkendelse og driftsorienteret tilsyn, som er opstillet i lov om socialtilsyn og socialtilsynsbekendtgørelsen. Det er ikke muligt at lave en udtømmende liste, da der kan være tale om mange og forskelligartede oplysninger. Der kan for eksempel være tale om dokumentation for ansættelsesretlige viden og kompetencer og oplysninger om foreningens eller virksomhedens økonomi.

41. I § 18 h, stk. 2, er det fastsat, at foreninger og private virksomheder, der er godkendt efter § 18 b, skal give det socialtilsyn, som har godkendt foreningen eller den private virksomhed, oplysninger. § 18 h, stk. 2, gælder således for foreninger og virksomheder, der allerede er godkendt. Desuden skelner bestemmelsen mellem oplysninger, som skal gives til socialtilsynet af egen drift, og oplysninger, som skal gives efter anmodning.

De oplysninger, som foreningen eller den private virksomhed skal give socialtilsynet af egen drift, er oplysninger om, væsentlige ændringer i forhold, der lå til grund for godkendelsen. Se eksempel i punkt 18.

De oplysninger, som foreningerne og de private virksomheder efter anmodning skal give socialtilsynet, er oplysninger om, hvilke kommuner der har ansvar for at yde hjælp til de borgere, foreningen eller virksomheden har indgået aftale om overførsel af tilskud med, jf. retssikkerhedslovens §§ 9-9 b, samt i det hele taget de oplysninger, som er nødvendige for, at socialtilsynet kan udføre det driftsorienterede tilsyn.

Foreningerne og de private virksomheder skal også give oplysninger om, hvilke borgere, der har overført deres tilskud og dermed arbejdsgiverfunktionen til foreningen eller virksomheden, med henblik på at socialtilsynet har mulighed for at indhente oplysninger hos borgerne, jf. § 18 c, stk. 2, nr. 3, i lov om socialtilsyn og orientere de pågældende borgere, hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på bekymrende forhold, jf. § 18 d.

Det er således socialtilsynet, der konkret tager stilling til, hvilke oplysninger der er behov for. Der skal være proportionalitet mellem de oplysninger, socialtilsynet beder om, behovet for oplysningerne og hensynet til ikke at bebyrde foreningen eller den private virksomhed unødvendigt. Hvis en forening eller en virksomhed ikke ønsker at udlevere de oplysninger, som socialtilsynet anmoder om, kan socialtilsynet overveje, om undladelsen af at udlevere oplysningerne skal få betydning for tilsynsintensiteten eller for godkendelsen af foreningen eller virksomheden.

Klage og opsættende virkning

42. Efter § 19, stk. 1, i lov om socialtilsyn er alle socialtilsynets afgørelser efter loven omfattet af de almindelige klageregler på det sociale område i retssikkerhedslovens kapitel 10. Det indebærer for foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96, at disse foreninger og private virksomheder kan indbringe socialtilsynets afgørelser for Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedsloven.

Det bemærkes i den forbindelse, at klager over socialtilsynets afgørelser som udgangspunkt ikke har opsættende virkning. Se dog nedenfor i punkt 43 om klager over afgørelser om ophør af godkendelse.

43. Klager over socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelsen af en forening eller en privat virksomhed, jf. § 18 b, stk. 4, i lov om socialtilsyn har opsættende virkning. Dette følger af lovens § 19, stk. 2. Socialtilsynet eller Ankestyrelsen kan dog træffe afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks, hvis særlige forhold gør det påkrævet. Socialtilsynets afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks kan ikke indbringes for Ankestyrelsen.

Det forhold, at klagen over socialtilsynets afgørelse har opsættende virkning, indebærer, at afgørelsen om ophør af godkendelsen først får retsvirkning fra det tidspunkt, hvor klagefristen er udløbet, uden at der er indgivet en klage. Dette gælder uanset, om foreningen eller virksomheden eventuelt har tilkendegivet, at den ikke vil benytte sig af klageadgangen.

Den opsættende virkning medfører, at foreningen eller virksomheden kan fortsætte med at varetage arbejdsgiverfunktionerne i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96, indtil Ankestyrelsen har truffet afgørelse i klagesagen.

Den opsættende virkning indtræder automatisk, uden at socialtilsynet først skal træffe afgørelse om at tillægge klagen opsættende virkning. I visse situationer kan der imidlertid være særlige forhold, der gør det påkrævet, at socialtilsynet eller Ankestyrelsen træffer afgørelse om at ophæve den opsættende virkning, så godkendelsen ophører straks. Socialtilsynets afvejning af, om den opsættende virkning skal ophæves, skal være konkret og individuel i forhold til de konkrete omstændigheder ved den pågældende forening eller virksomhed. Der indgår flere forskellige momenter i afvejningen, og der kan ikke opstilles en udtømmende liste af faktorer, som skal indgå.

Dog vil begrundelsen for afgørelsen om ophør af godkendelsen indgå i vurderingen. Hvis det vurderes at være nødvendigt, at afgørelsen om ophør af godkendelsen straks får retsvirkning, vil socialtilsynet samtidig med, at socialtilsynet træffer selve afgørelsen om ophør, også kunne træffe en afgørelse om,

at en klage ikke medfører, at afgørelsens virkning udsættes. Det vil sige, at socialtilsynet kan beslutte, at der ikke er opsættende virkning, og at foreningen eller virksomheden dermed ikke kan fortsætte med at varetage arbejdsgiverfunktionerne i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96 i perioden, indtil Ankestyrelsen har truffet afgørelse i sagen.

Socialtilsynets afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks, dvs. om at ophæve den opsættende virkning af en klage, kan træffes samtidig med selve afgørelsen om ophør af godkendelsen af en forening eller en virksomhed. Socialtilsynet og Ankestyrelsen kan også efter selve afgørelsen om ophør af godkendelsen træffe afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks. Da der er tale om helt særlige omstændigheder, som gør det påkrævet, at godkendelsen bringes til ophør med det samme, kan en klage over socialtilsynets afgørelse om at ophæve den opsættende virkning ikke indbringes særskilt for Ankestyrelsen. I de helt særlige tilfælde, hvor der træffes beslutning om, at selve afgørelsen om ophør af godkendelsen af en forening eller virksomhed skal iværksættes straks, forudsættes det, at Ankestyrelsen har fokus på at behandle klagen over selve afgørelsen om ophør af godkendelsen med den fornødne hurtighed

44. Bestemmelsen om opsættende virkning gælder kun for klager til Ankestyrelsen over socialtilsynets afgørelser om ophør af en godkendelse af en forening eller privat virksomhed. Klager over socialtilsynets øvrige afgørelser efter lov om socialtilsyn, f.eks. klager over afgørelser om vilkår har derimod ikke opsættende virkning, men følger den almindelige hovedregel i § 72 i retssikkerhedsloven om, at klager ikke har opsættende virkning.

Takster for godkendelse og tilsyn

Lov om socialtilsyn

§ 23. [...]

Stk. 2-3. [...]

Stk. 4. For opgaverne i forbindelse med godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder omfattet af kapitel 3 a fastsætter socialtilsynet takster for godkendelse og takster for tilsyn, som opkræves hos de omfattede foreninger og private virksomheder.

Socialtilsynsbekendtgørelsen

§ 30. Takster for godkendelse og tilsyn, jf. § 23, stk. 4, i lov om socialtilsyn, fastsættes på baggrund af samtlige, budgetterede omkostninger forbundet med godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter §§ 95 og 96 i lov om social service som nævnt i lovens § 18 a, herunder andelen af omkostninger som nævnt i § 32, stk. 1 og 2, jf. dog § 29, stk. 2. Taksterne fastsættes for et år ad gangen.

Stk. 2. Takster for godkendelse fastsættes som en engangstakst, der opkræves, når et tilbud indgiver ansøgning om godkendelse.

Stk. 3. Der fastsættes en særlig takst for allerede godkendte tilbud, hvis der skal foretages en delvis ny godkendelse på grund af væsentlige ændringer i godkendelsesgrundlaget.

Stk. 4. Takster for tilsyn fastsættes som en årlig takst og opkræves efter socialtilsynets beslutning i en eller flere årlige rater. Tilsynstaksten beregnes fra den 1. i måneden efter det tidspunkt, tilbuddet er blevet godkendt.

45. Det følger af § 23, stk. 4, i lov om socialtilsyn, at socialtilsynet for opgaverne i forbindelse med godkendelse af og tilsyn med foreninger og private virksomheder omfattet af lovens kapitel 3 a fastsætter takster for godkendelse og takster for tilsyn, som opkræves hos de omfattede foreninger og private virksomheder. Takstfastsættelsen er nærmere reguleret i socialtilsynsbekendtgørelsens § 30.

Taksterne for godkendelse af og tilsyn med private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96, fastsættes på baggrund af samtlige, budgetterede omkostninger forbundet med godkendelsen og tilsynet. Taksterne fastsættes for et år ad gangen.

Taksten for godkendelse fastsættes som en engangstakst, der opkræves, når en forening eller privat virksomhed indgiver ansøgning om godkendelse. Der fastsættes desuden en særlig takst for allerede godkendte foreninger og virksomheder, hvis der skal foretages en delvis ny godkendelse på grund af væsentlige ændringer i godkendelsesgrundlaget.

Taksten for tilsyn fastsættes som en årlig takst og opkræves efter socialtilsynets beslutning i en eller flere årlige rater. Tilsynstaksten beregnes fra den 1. i måneden efter det tidspunkt, foreningen eller den private virksomhed er blevet godkendt.

Børne- og Socialministeriet, den 19. december 2017

MAI MERCADO

/ Anita Hørby